

1821, Η ΨΥΧΗ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΜΑΣ.

του Δημήτρη Κ. Μπάκα.

**«Κι αν πέσαμε σε πέσιμο πρωτάκουστο
και σε γκρεμό κατρακυλήσαμε
που καμιά φυλή δεν είδε ως τώρα
είναι γιατί με των καιρών το πλήρωμα
όμοια βαθύ εν' ανέβασμα μας έμελλε προς ύψη ουρανοφόρα»
(Παλαμάς).**

Τα καριοφύλια του 21 κελαηδούν και σήμερα στην Εθνική μας μνήμη.

Εκατό ενενήντα εννέα χρόνια από τότε! Σήμερα που προβάλλουν ωμές τόσες αντιθέσεις ανάμεσα στο τότε και στο τώρα. Τώρα που, κάτοχοι απείρων περισσοτέρων αγαθών, περιφρονούμε τις ηθικές αξίες και τραυματίζονται θεσμοί η **Επέτειος της Εθνεγερσίας λαμβάνει ξεχωριστό νόημα.**

Οι λαμπρές ώρες του γένους σέρνουν ξανά, στα έκθαμβα μάτια μας, έναν απ' τους χορούς των θριάμβων τους. Ο εορτασμός αυτός πρέπει να είναι ύμνος και θρήνος και λογισμός:

- **Ύμνος** για το θεσπέσιο εθνικό τόλμημα, που συγκλόνισε τον ελλαδικό χώρο και συγκίνησε την Ευρώπη και προπάντων είχε απόληξη την αποκατάσταση της ανεξαρτησίας της Ελλάδας.

- **Θρήνος ή μάλλον μνημόσυνο θρηνητικό, αλλά και δοξαστικό**, για τις ανθρώπινες υπάρξεις, που η θυσία τους υπήρξε το βαρύ τίμημα της Εθνικής Ελευθερίας και

- **Λογισμός για τις κινητήριες δυνάμεις του υπόδουλου γένους. Την ελληνική ψυχή.**

Εύλογο το ερώτημα: **Πώς κατορθώθηκε η Επανάσταση;** Η Επανάσταση δεν υπήρξε ένα απλά ιστορικό γεγονός, δεκτικό ερμηνείας με κοινωνιολογικές εξηγήσεις, αλλά ήταν **μια υπεύθυνη πολιτική πράξη τής ηθικής πρωτοπορίας του Έθνους.** Έχει γίνει λόγος συχνά για **παλιγγενεσία του Έθνους.** Η έκφραση όμως αυτή, θαρρούμε, δεν είναι ακριβής. Το Έθνος δεν είχε παύσει ποτέ να υπάρχει. Δεν υποτάχθηκε ούτε στους Ρωμαίους, ούτε στους Φράγκους, ούτε καν στους Οθωμανούς. Επέζησε υπόδουλο και διατήρησε τη γλώσσα του, τα ήθη του και την αυτοσυνειδησία του.

1453! Στου Ρωμανού την πύλη γκρεμίζεται ο Δικέφαλος. Η Βασιλίδα των πόλεων, η **Κωνσταντινούπολη**, που χίλια χρόνια στάθηκε ο ακοίμητος φρουρός του πολιτισμού όλης της Ευρώπης, ο **Πρόμαχος της Ελευθερίας, ο Ακατάβλητος Ακρίτας, πέφτει στα χέρια των βαρβάρων.**

Πυκνό σκοτάδι απλώνεται παντού. «Και ήταν όλα σιωπηλά, γιατί τα σκίαζε η φοβέρα και τα πλάκωνε η σκλαβιά». Η **Ελλάδα, η τρισένδοξη, η καθοδηγήτρια της Ανθρωπότητας αλυσωμένη, λησμονημένη, ορφανή και απελπισμένη!** Όλοι την περιγελούν και την εμπαίζουν. Της **τάζουν βοήθεια αλλά τη γελούν πικρά.**

«Δυστυχής! Παρηγορία
Μόνη σου έμενε να λες
περασμένα μεγαλεία
και διηγώντας τα να κλαις... (Σολωμός).

Μένει, όμως, η ψυχή του γένους ολοζώντανη. Στο Γένος, το **αυθύπαρκτο** και το **αμάραντο**, το **ικανό να ζήσει και στο πιο χέρσο, το πιο άνυδρο, το πιο λιθόσπαρτο** χωράφι της πατρικής μας γης **εμπιστεύθηκε η Θεία Πρόνοια** την ρανίδα του **αίματος** και **αχτίδα του ελληνικού πνεύματος.** Τα **ύστατα ζώπυρά μας**, τα οποία η **ψυχή του Γένους**

απέκρυψε στους **Δωρικούς δρυμούς**, στις **αιγαιοπελαγίτικες θαλασσοσπηλιές**, εκεί όπου διαφυλάσσεται ο αποθησαυρισμένος πλανήτης των **Ελληνικών Αιώνων**.

Του **Γένους η Ψυχή**, ανυπότακτη **δεν παραδίδεται στον κατακτητή**. Μένει **ζωντανή και ελεύθερη**. Αναδύθηκε ως «**Αυτοκρατορία**» του **Ελληνικού Πνεύματος**. Κάτω απ' τα μοιρολόγια και τα κλάματα πηγάζει η ανείπωτη και **ζωογόνος επωδός**: «Σώπασε κυρά Δέσποινα και σεις μάνες μην κλαίτε πάλε με χρόνια, με καιρούς, πάλε δικά μας θάναι». Ήταν **Ψυχή του Γένους**, που φτερούγισε χερουβικά πάνω απ' τα ερείπια του ολέθρου και κελάηδησε την ασίγαστη η **φωνή της Ελλάδος**:

«Είμ' εγώ η ακατάλυτη ψυχή των Σαλαμίνων,
Στην επτάλοφη έφερα το σπαθί των Ελλήνων,
Δε χάνομαι στα τάρταρα, μονάχα ξαποσταίνω,
Στη ζωή ξαναφαίνομαι και λαούς ανασταίνω (**Παλαμάς**).

Και έφτασαν τα προφητεμένα χρόνια! Το πονεμένο ερωτηματικό του Ρήγα Φεραίου: «**Ως πότε παλληκάρια**» πήρε την καταφατική απάντηση στο μοναστήρι της Αγίας Λαύρας: «**Ποτέ πια σκλάβοι**». Η **Ψυχή του Γένους** όρθωσε κορμιά. Όπλισε χέρια, γέμισε ψυχές. Βογγητά, μοιρολόγια, προσευχές και τραγούδια, οι χρησμοί και τα παραμύθια τόσων αιώνων συναντήθηκαν σε μια και μόνο **μυριόστομη ανακραυγή**: «**Ελευθερία ή θάνατος**».

Στις **14 Σεπτεμβρίου 1814** ο **Σκουφάς**, ο **Τσακάλωφ** και ο **Ξάνθος**, με **φρόνημα** πατριωτικό υψηλού βαθμού, **έδωσαν την εκκίνηση** στην **απελευθερωτική Επανάσταση του Ελληνικού Έθνους**. Ίδρυσαν την αξιοθαύμαστη «**Φιλική Εταιρεία**» διαποτισμένη από **ιερό συναίσθημα ελληνικού πατριωτισμού** και **αρμοσμένη στην ελληνική, τότε, πραγματικότητα**.

Από τα **μέσα του δέκατου όγδοου αιώνα**, άρχισε να **συντελείται ραγδαία πρόοδος στην οικονομία των Ελλήνων**, με τη δραστήρια εργασία **ικανών και τολμηρών εμπόρων και ναυτικών**. Πρόοδος που συνοδεύτηκε από την **ανάπτυξη της παιδείας**, με την αύξηση των **μορφωμένων Ελλήνων**, με την ίδρυση νέων **Σχολείων** και με την **έξοχη δράση των Διδασκάλων του Γένους**. Τότε αναδύθηκε η **αυτοπεποίθηση του Έθνους** για το μέλλον του.

Ο **Κοραΐς** έγραφε το Δεκέμβρη του 1814: «Υπάρχουν σημεία αναντίρρητα, ότι εξύπνησε τέλος πάντων η ταλαιπώρος Ελλάς και η εξύπνησις αυτή προετοιμάζει και την μέλλουσαν Ελευθερίαν».

Ο **Καποδίστριας** το 1818 χαρακτήρισε την πρόοδο της ναυτιλίας και του εμπορίου και την άνθιση της παιδείας ως «**κινητήριες δυνάμεις για την πολιτική αναγέννηση της Ελλάδας.**

Η παράτολμη επιχείρηση, όμως, χρειάσθηκε και την **υπεύθυνη πρωτοβουλία τολμηρών ανδρών.** Ο **φλογερός πατριωτισμός** παραμέρισε τελικά κάθε **διαλογισμό και νηφαλιότητα.** Η **Επανάσταση** αποφασίζεται από **ηθικό πάθος** με **υπερεκτίμηση των δυνατοτήτων** και με **υποτίμηση των κινδύνων.**

Και οι πεντακόσιες χιλιάδες ψυχές, τόσες είχαν απομείνει στα 368 χρόνια της σκλαβιάς, που μέχρι χθες ήσαν άβουλοι ραγιάδες ξεσηκώθηκαν. Άστραψαν σπαθιά. Κελάηδησαν καριοφίλια. Το θαύμα έγινε. Μια λάβα ενθουσιασμού ακράτητου πλημμύρισε τη σκλαβωμένη Γη. Λάμψη θεϊκή σκορπίζει το φόβο της σκλαβιάς και της καταφρόνησης. Η Λευτεριά φτερουγίζει παντού:

«Λάμψιν έχει όλη φλογώδη
Χείλος μέτωπο οφθαλμός
Φως το χέρι φως το πόδι
Και όλα γύρω σου είναι φως» .

Παιάνες παντού και θούρια ακούγονται. Ξεσηκωμός απ' άκρη σ' άκρη. Και ο εικοσάχρονος **Εθνικός μας ποιητής** πολεμώντας με τη θεϊκή του πέννα ψέλνει:

«Ακούω κούφια τα ντουφέκια
ακούω σμίξιμο σπαθιών
ακούω ξύλα, ακούω πελέκια
ακούω τρίξιμο δοντιών».

Ανάσταση πέρα ως πέρα. Μεθύσι αθάνατο, πραγματικό! **Άνοιξη! Ώρα Θεού!** Ώρα Ελλάδας: «Μάγεμα η φύση και όνειρο στην ομορφιά και χάρη

η μαύρη πέτρα ολόχρυση και το ξερό χορτάρι
με χίλιες βρύσες χύνεται, με χίλιες γλώσσες κραίνει
όποιος πεθαίνει σήμερα χίλιες φορές πεθαίνει».

Ξεπροβάλλουν ο αρματολός και ο γραμματικός. Ο καπετάνιος και ο δάσκαλος. Άνδρες του σπαθιού και άνθρωποι του λόγου! Οι ανδρειωμένοι των παραμυθιών περισσότερο, παρά οι ξεχωρισμένοι των ιστορικών χρονικών. Ολίγα ονόματα που θα μιλήσουν για όλα τ' άλλα: Κανάρης, Σαχτούρης, Μιαούλης, Καψάλης, Μπότσαρης, Παπαφλέσσας, Τζαβέλας, Νικηταράς...

Και προελαύνουν εμπρός, ο σταυρός του Παπά, το δαυλί του μπουρλοτιέρη, η φουστανέλα, το καριοφίλι. Άτακτοι θρυλικοί. Απείθαρχοι! Ισοπεδωτικοί, προσωπολάτρες, ηρωικοί, ομηρικοί! Περισσότερο πλήττουν τη φαντασία, παρά σταματούν το λογισμό. Δύσκολα μπορείς να καταλάβεις αν έρχονται να χτυπήσουν τον αλλόφυλο ή να χτυπηθούν μεταξύ τους!

Και μέσα στο σάλαγο και την «πολέμια χλαλοή απαστράπτοντα σημεία οι σκιεροί αποτεφρωμένοι όγκοι», οι τόποι! Ο Μωριάς, η Ρούμελη, χώματα που η ιστορία διέτρεξε όλη τη μουσική της κλίμακα των περιπετειών και θριάμβων. Τα Νησιά, τα νησιά της Ελλάδας, ως νησιά ευλογημένα!! «όπου άνθισαν, λέει ο ποιητής, οι τέχνες του πολέμου και της ειρήνης»! Ηφαίστεια η Κρήτη, η Μακεδονία, η Θεσσαλία, η Ήπειρος, η Θράκη, η μαρτυρική Κύπρος.

Ο Κολοκοτρώνης, προέχων ιπποκένταυρος, βροντοφωνώντας το σύνθημα «**φωτιά και τσεκούρι**» κατά κεφαλής των φυγάδων και προσκυνημένων. Ο Διάκος με το τραγούδι του, του Μαγιάπριλου στο μαρτύριό του. Στο Μεσολόγγι «έφαγαν μπαρούτι για ψωμί, αλλά δεν δίνουν τα κλειδιά, δεν δίνουν την τιμή... Στα Ψαρά... «στην ολόμαυρη ράχη, περπατά η Δόξα μονάχη»!

Και οι Γυναίκες μια ώρα αρχύτερα, αληθινότερα χειραφετημένες στην κολυμβήθρα του πατριωτισμού. Ο Κουντουριώτης προσφέροντας στο Έθνος το έχειν του. Καραϊσκάκης, ο μέγας στρατηλάτης γιος της καλόγριας. Οι τακτικοί του Φαβιέρου, που τροφοδοτούν με μπαρούτι την Ακρόπολη. Η αξεπέραστη μάνδρα της Γραβιάς με το βράχο της ανδρείας Ανδρούτσο «τους ορμώντας προσβάλλει εχθρούς και εξαπλώνει τριγύρω νεκρούς, νεκρούς ίππους και άνδρες».

Στη ρίζα της αιματοστάλαχτης πυραμίδας οι Φιλικοί, η πρόσκληση του Αλέξανδρου Υψηλάντη, ο Λάμπρος Κατσώνης, η θυσία του Ρήγα, το μαρτύριο του Πατριάρχη. Η καθιέρωση στην Αγία Λαύρα με τον Γερ-

μανό. Στην κορυφή ο **Καποδίστριας**, ο μεγαλομάρτυρας της Εθνικής αποκαταστάσεως.

Όλοι μαζί : «Όταν αρχίσαμε να κάμομε την Επανάσταση, λέει ο Γέρος του Μωριά, Στρατάρχης Κολοκοτρώνης, δεν συλλογισθήκαμε, ούτε πόσοι είμεθα, ούτε πως δεν έχουμε άρματα... αλλά, ως μία βροχή, έπεσε εις όλους μας η επιθυμία της ελευθερίας μας... **όλοι συμφωνήσαμε σ' αυτό το σκοπό και εκάναμε την Επανάσταση**».

Η Ελληνική ψυχή, η Ελληνική στάση ζωής, το Αθάνατο Κρασί του ποιητή Κωστή Παλαμά, ήταν εκείνη που το 21 μετάδωσε την ελπίδα σε ηφαιστειακή έκρηξη.

Εμείς; Την εξέλιξη των πραγμάτων τη γνωρίζουμε σχεδόν όλοι μας.

Ο δυτικός τρόπος ζωής επιζητεί την **ευδαιμονία** στην κατανάλωση, όσο το δυνατόν, περισσοτέρων υλικών αγαθών. Ο άνθρωπος από πολιτικό ον καθίσταται **άτομο**. Ζούμε στην εποχή της **μαζικής κοινωνίας** και του **εγωτισμού!** Η **οικογένεια χαλάρωσε**. Ο **δάσκαλος κατέβηκε από την «έδρα»** του. Ο **αναλυτής του χρηματιστηρίου** αντικατέστησε τον **ιερέα**. Καταργήθηκε, φιλοσοφικά, ο Θεός και το **χρήμα** ανέλαβε ρόλο **πανάκειας**. Η **νομιμοφροσύνη υποχώρησε!** Η **αιδώς τέθηκε σε διαρκή αργία**. Το **εγώ** βρίσκει **θαλπωρή** στο σκοτεινό και απομονωμένο ατομικό του σπήλαιο. Το «εμείς» διαγράφηκε και απέμειναν οι όροι «αυτοί» ή οι «άλλοι». **Αποδυναμώθηκε συθέμελα ο κοινωνικός ιστός.**

Δικό μας χρέος, σήμερα, η **αποκατάσταση** την τιμής της **Πατρίδας** μας. Δυσκολότατο! Όχι όμως ακατόρθωτο. Απόλυτα επιτακτικό. Οφείλουμε να κάνουμε το **πρώτο μεγάλο βήμα**. Να γίνουμε **πάλι «εμείς»** με τη **διπλή του έννοια**. Να γίνουμε **ένα αρμονικό όλο** και **απόγονοι αυθεντικοί Εκείνων**. Να επαναφέρουμε τις αξίες **συνοχής**. Την **κατανόηση της πραγματικότητας**, την **ωραιότητα των ανθρώπινων σχέσεων** και την **απόδοση της δικαιοσύνης, κοντολογίς, την ηθική πράξη**. Να **αμβλύνουμε** την προσωπική μας **αυθεντία**. Να θεωρήσουμε ως καλύτερη προσέγγιση εξεύρεσης λύσεων των προβλημάτων τον **ελικρινή δημιουργικό διάλογο**, από τον οποίο αναδύεται η **συναίνεση**.

Ύπατος σκοπός η **Πατρίδα**, ως **υγιής οντότητα ισάξια της θέσεως**, η οποία **Της αρμόζει στο παγκόσμιο σκηνικό**. Καθήκον μας απόλυτο είναι να **ξαναβρούμε** την **Ελληνική Ψυχή** μας, την **Ελληνική στάση ζωής**, το **Αθάνατο Κρασί 21**, του ποιητή.

Σήμερα ας αποσυρθούμε στο ηθικό κορφοβούνι, που μας ενώνει και από το περήφανο εκείνο καραούλι ας δούμε να προβάλλεται στο άπειρο πανοραμικά η ιστορική μας μεγαλογραφία. Ποια σταθερή συνέχεια! Ποια ευθύγραμμη πορεία! Η σκυτάλη, όμως, πάντοτε η ίδια. Σκυτάλη πνευματική που συνδέει σ' όλη της την μακραίωνα αγωνιστική ιερή παράδοση με την πιο παρθενική πρόοδο.

Το θέαμα είναι απέραντο. Το πανόραμα είναι ατέλειωτο. Θαμπώνει τα μάτια. Ζαλίζει τη σκέψη. Η Ελλάδα η μία, η ενιαία, η αδιαίρετη, η αδιάσπαστη απαλλαγμένη από τα φυλετικά της ελαττώματα της φιλοπρωτίας και της διχοστασίας, φορτισμένη από τις εθνικές αρετές, της φιλοπατρίας, της φιλομάθειας, της ανδραγαθίας. Η Ελλάδα μας που λάμπει σαν διαμάντι!

Ευελπιστούμε ότι οι κρίσεις, (κοινωνική, οικονομική, μεταναστευτικό, ακεραιότητας της Πατρίδας μας και αόρατος ιός) ,που σήμερα περνάμε, να αποτελέσουν τη μεγαλύτερη «ευκαιρία» για ανάνηψη. Μια ολική επαναφορά των δοκιμασμένων αξιών μας. Αυτό δε σημαίνει οπισθοδρόμηση, αλλά επιστροφή στις σταθερές αξίες, που δίδαξε η εμπειρία των λαών.

Να τοποθετήσουμε και πάλι στην πρώτη βαθμίδα των αξιών μας τη σωτηρία και την αξιοπρέπεια της Πατρίδας. Σε μια εποχή, που επικρατεί το ατομικό συμφέρον, είναι δύσκολο να μιλάμε για συλλογική προσπάθεια και καθήκον. Παρά ταύτα όμως υπάρχει ένα τελευταίο μετερίζι της ύπαρξης της Πατρίδας μας. Μια «έσχατη γραμμή Εθνικής Άμυνας», η οποία «στοιχίζεται» στις ψυχωμένες με αγάπη καρδιές των Ελλήνων, όσων προσφέρουν, ό,τι απαιτεί η υπόσταση της Πατρίδας και επιζητούν, παράλληλα, και το προσωπικό τους συμφέρον. Εκείνων, που διεκδικούν λιγότερα από όσα προσφέρουν! Αμέτρητες οι περιπτώσεις! Θα αναφέρουμε ενδεικτικά μόνον:

- Ο αγρότης, που ποτίζει το χωράφι του με ιδρώτα και υπομονή.
- Ο ψαράς, που ξενυχτάει στο σκοτάδι για μια καλή ψαριά.
- Ο ευσυνείδητος υπάλληλος, που δεν απεργεί σε κρίσιμο χρόνο.
- Ο γιατρός, που διανυκτερεύει κοντά στον ασθενή και γεμίζει η ψυχή του.

- Ο **δάσκαλος**, που εκτελεί το λειτούργημά του με γλίσχρες αμοιβές.
- Ο **μηχανικός**, που εκτελεί ευσυνείδητα οικονομικά το τεχνικό έργο.
- Ο **δικαστής**, που αποδίδει τη δικαιοσύνη μέσα σε απειλές.
- Ο **ιερέας**, που προσπαθεί να διατηρήσει την Πίστη μας ακίβδηλη.
- Όσοι για την **ασφάλειά μας** ρίχνονται με **αυτοθυσία στη φωτιά και την πλημμύρα**.
- Ο **στρατιώτης που φυλάει, νύχτα μέρα, σκοπιά στα σύνορα της Πατρίδας μας**.
- Ο **ναύτης, που περιπολεί μέσα στο ανήλιο υποβρύχιο στα Πελάγη μας**.
- Ο **πιλότος που φυλάει το αέρα μας και δεν γνωρίζει εάν θα επιστρέψει στην οικογένειά του**.
- Τα **στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων**, που διατηρούν το φρόνημα των ελληνόπουλων.
- Όσοι **εφαρμόζουν τους νόμους της Πατρίδας από πίστη και καθήκον**.
- Όσοι **εθελοντικά και χωρίς ιδιοτέλεια προσφέρουν στα κοινά**.
- Και τόσοι άλλοι **αγνοί, φιλότιμοι και φιλοπάτριδες συμπολίτες** μας, που μοχθούν νυχθημερόν για το δικό τους καλό και πρώτα της Πατρίδας μας

Το δικό μας, προσωπικό, καθήκον σκληρό, άκαμπτο και απαρρέγκλιτο είναι: **Να πυκνώσουμε με τη δική μας συμμετοχή τις τάξεις της «έσχατης γραμμής Εθνικής μας Άμυνας»**

Στον πανηγυρικό της πιο ένδοξης αυτής μέρας δεν ταιριάζουν πολλές μεμψιμοιρίες και δεοντολογίες. Ταιριάζει μια απέραντη μνήμη ευγνωμοσύνης. Τη μνήμη ανακαλούμε και τον αίνο αναπέμπουμε.

Ας φρονηματισθούμε σήμερα, απ' το **μεγαλύτερο ιστορικό γεγονός του Ελληνισμού**.

Ας μη λησμονούμε ότι το θαύμα της Παλιγγενεσίας οφείλουμε στην Αθάνατη Ελληνική Ψυχή. Ας μεθάμε και εμείς, κάθε φορά που η Πατρίδα προστάζει, με τ' «αθάνατο κρασί το εικοσιένα».

Και σα σεπτό μνημόσυνο όλων εκείνων που χάρισαν σε μας Πατρίδα και Ελευθερία, ας ψάλλουμε μαζί με τον ποιητή:

**«Σαν ίσκιοι μεγαλόκορμοι και απείραχτοι απ' τα χρόνια
φέρνετ' εμάς τα εγγόνια στο δρόμο της τιμής
κι όπου πολέμου κράξιμο κι όπου μάχης κρότοι
εσείς περνάτε πρώτοι και ακολουθούμε εμείς».**

Πηγή : <https://www.kivotospaideias.com/>